

Tweede zondag Paastijd C

Hand. 5, 12-16

Apok 1, 9-11a.12-13.17-19

Joh 20, 19-31

Geen bewijzen eisen, maar tekens zien!

Na Goede Vrijdag waren de eerste leerlingen diep ontgoochelde mensen. Zij hadden Jezus, hun Vriend en Meester, op het kritieke moment in de steek gelaten. Zij hadden Hem verloochend en waren gevlucht. De eerste leerlingen waren beschaamd en innerlijk diep gekwetst.

En nu gebeurt er bij hen in de eerste Paasweek een stille ommekeer. Die ontmoedigde, eerste leerlingen werden eerste christenen door een nieuwe ontmoeting met Jezus, die bij hen opnieuw binnenkwam, ook al hadden zij de deuren van hun hart gesloten uit grote vrees, schaamte en ontgoocheling. Zij hebben ervaren dat Jezus tot ieder van hen zei: "Vrede! Vergeving! Ik vergeef je! Ondanks je verloochening, je vlucht, blijf Ik je graag zien!" Heel discreet, zonder veel woorden, raakte Jezus zo ieder van Zijn vrienden op een bepaald moment heel persoonlijk, juist op hun meest gevoelige plek, hun innerlijke kwetsuur. Hij vergaf hun hun ontrouw en moedeloosheid: Maria Magdalena met het overdreven verdriet dat haar beknelde, het koppel van Emmaüs dat in hopeloosheid van Jeruzalem wegvluchtte, Petrus met zijn verloochening die hem dagenlang bitter deed wenen, vandaag Thomas met zijn ongelovige nuchterheid die zijn hart verhardde.

Thomas was er namelijk niet bij geweest op Paasavond toen de Heer de eerste keer met Zijn vergeving bij Zijn leerlingen was binnengekomen. En Thomas wilde het niet geloven. Hebt u dat ook al meegemaakt dat een vriend of vriendin u niet wil geloven en tegen beter weten in verstokt blijft vasthouden aan de eigen opvatting? Thomas had ruzie gemaakt met zijn beste vrienden. Het was één tegen allen geweest. Hij had zichzelf buiten de groep gezet. Thomas had acht vreselijke dagen beleefd. Maar wij begrijpen hem zo goed, want zijn twijfels zijn toch ook onze twijfels. In ons leeft immers ook die nuchterheid van Thomas in de Paasweek: "Hoe kan de verrijzenis nu waar zijn? Beelden wij ons niets in? Waar zijn de bewijzen? Eerst wil ik betasten en zien, en dan misschien geloven!" Thomas is de vertegenwoordiger van die nuchtere mens in ons, die de neiging heeft om alleen de zichtbare, technisch-wetenschappelijke buitenkant van de wereld, als echt te aanvaarden, de dingen nl. die wij kunnen zien, meten, controleren, verifiëren en exact bewijzen. "En al de rest lijkt inbeelding, zal wel niet echt bestaan!" Nu is het natuurlijk heel belangrijk dat onze uiterlijk-technische, wetenschappelijke wereld correct werkt. Alleen mogen wij bij al die exacte deskundigheid nooit vergeten dat er ook nog een binnenkant, een innerlijke wereld bestaat, die nog veel belangrijker is: de wereld van de hartelijkheid, van de edelmoedigheid, van de vergeving, van de zelfgave, van de liefde. Dat zijn menselijke ervaringen die wij niet precies kunnen meten of exact controleren. Heel het domein van de kwaliteit van het leven: de kunst, de moraal, het geloof, de liefde, de vergeving, de trouw, daarvan kunnen we de waarde niet "bewijzen". Wij kunnen die alleen maar proberen te tonen, met tedere, broze tekens. En dat lukt dan nog alleen maar als iemand anders ook delicaat genoeg is om dat broze teken te aanvaarden, om bijvoorbeeld aan te voelen dat mijn frele bloem of mijn tedere kus een 'teken' is van mijn veel diepere, innerlijke genegenheid. Helaas, blijft de nuchtere (ongelovige) Thomas in ons zo dikwijls steken aan de buitenkant, wil vooral uiterlijke bewijzen zien en heeft het zo moeilijk om ook de tekens van de diepere binnenkant te erkennen.

Acht dagen later laat de Heer zijn leerlingen opnieuw tastbaar ervaren dat Hij er is. En nu is Thomas er wel bij. En wij hier ook! Jezus komt ook ons genezen van onze harde nuchterheid, die alleen maar bewijzen eist, maar nog geen tekens durft zien. Hij begint met ook over ons Zijn vergeving uit te spreken. "Vrede zij met u!" Zo laat Hij ons voelen dat Hij ons blijft liefhebben, ondanks onze twijfels en ons ongeloof. Pas na acht dagen innerlijke strijd en een persoonlijke ontmoeting met de Heer kon Thomas aanvaarden dat hij werd vergeven.

Misschien hebben wij nog meer tijd nodig. Maar de Heer nodigt ook ons uit naar Zijn wonden te kijken, niet alleen met ons hard verstand, maar met ons beminnend hart. Hij vraagt ons dus in die wonden méér te zien dan alleen maar de uiterlijke bewijzen van marteling, lijden en dood. Hij vraagt ons erin "littekens" te leren zien, de tekens van Zijn liefde, die zichzelf totaal geeft en die daardoor sterker is dan elke dood. En dan spreekt Thomas, in onze naam, die prachtige geloofsbelijdenis uit: "Mijn Heer en mijn God!". dwz. dat Thomas nu in Jezus meer ziet dan alleen maar een dode Gekruisigde. Hij erkent Jezus nu, ondanks Diens kruisiging en dood, als de God van zijn leven, als zijn levende God nu, die, door zijn ongelof te vergeven, hem nu zo ervaarbaar de tekens van Zijn liefde toont.

Alleen wanneer wij voor onze diepste kwetsuren vergeving durven ontvangen, zullen ook wij beginnen, in plaats van "bewijzen" te eisen, de "tekens van de liefde" te zien en te erkennen, die God vandaag aan ons toont. Open wonden of kwetsuren, dwz. kwetsuren die wij ons steeds opnieuw in herinnering brengen, zijn wonden die steeds maar blijven bloeden. En daarmee kunnen wij niet leven. Die moeten wij immers eerst verzorgen en tot zolang kunnen wij niet anders dan vooral aan de verzorging van onszelf te denken. Maar met littekens - met toegegroeide wonden, met aanvaarde kwetsuren - daarmee valt wel te leven. Want daarmee is wel openheid en zorg voor anderen mogelijk. Dat is verrijzenisgeloof: de wonden in ons eigen hart en in onze wereld - en die zijn er, wij kunnen er niet naast kijken - als littekens durven zien en aanvaarden. Dat kunnen wij door juist op die plekken of domeinen waar wijzelf of onze wereld diep werden gekwetst, nog meer liefde en vergeving te tonen. Als onze kwetsuren juist de plaatsen worden waar de vergeving wordt uitgesmeerd, zoals balsem op een wonde, dan kunnen onze wonden littekens worden, - toegegroeide wonden, aanvaarde kwetsuren - plekken waar wij juist tonen dat de liefde, ondanks groot lijden, toch sterker is. Dat is verrijzenisgeloof.

"Zalig zij die niet zien, maar toch geloven!" Dat is voor ons gezegd. Wij, wij geloven, niet omdat wij zichtbare bewijzen zien, maar omdat wij, zoals die eerste leerlingen, reeds enkele broze, bescheiden tekens herkennen van Jezus' liefde die sterker is dan de dood. Want ze zijn echt al te merken, die broze tekens. b.v. in het edelmoedig engagement van enkele jongeren, die een deel van hun vakantie vrijhouden om gehandicapte kinderen wat vreugde te bezorgen. Liefde die sterker is dan lichamelijke of geestelijke kwetsuren. Of in een vrouw die ervoor kiest met respectvolle tederheid haar partner te helpen om zijn zwakheid te overwinnen. Liefde die sterker is dan menselijke falen. Of in een man die erin slaagt dat moeilijke woordje "sorry!, excuus!" uit te spreken als eerste stap om een ruzie bij te leggen. Liefde die sterker is dan een geschonden relatie. Dat zijn allemaal reeds tekens van een belangeloos-dienende liefde die sterker is dan de dood. De kwetsuur, het falen, de schending wordt niet weggemoffeld of ontkend, maar geheeld door de balsem van de liefde en de vergeving. Dan wordt nieuw leven, met de littekens erbij, mogelijk.

Wáár leren wij ze vooral herkennen, die broze gebaren van liefde? Hier in de Eucharistie! In een stuk gebroken brood en wat geschonken wijn leeft de verrezen Heer nu onder ons, tastbaar, merkbaar, lichamenlijk dus. Hier, in het teken van zijn uiterste zelfgave, vinden wij de kracht om op onze beurt onszelf te geven, ons leven te breken en te delen, anderen te vergeven en te helen. Ja, wij geloven reeds in die tekens van de verrijzenis, maar toch twijfelen wij soms nog. Zoals bij de eerste leerlingen, kan ons beginnend verrijzenisgeloof alleen worden versterkt door een nieuwe, persoonlijke ontmoeting met de levende Jezus. Daarom is het heel goed dat wij, op het moment van de Consecratie van elke Eucharistie, bij het opkijken naar dat schamel stuk brood, in de stilte van ons hart dat prachtig woord herhalen dat wij vandaag van de gelovige Thomas hebben geleerd: "Mijn Heer en mijn God!"

Pater Frans s.j.